

vil være en Garanti, navnlig fordi Retskriverne vilde være Mænd, der staa paa lige Dannelsesstrin med Dommerne, og altsaa ligesom disse forudsættes at være retshyldige. Jeg har imidlertid udtalt, at det, der her forekommer mig, hovedsagelig vilde være i Veien, er de pekuniære Bansteligheder. Jeg skal ikke følge den sidste ærede Taler i den Betragtning, han anstillede angaaende dette Punkt. Det kan godt være, han har Ret, men jeg vil dog gjøre ham opmærksom paa en Ting, og det er, at de Yttringer, der ere faldne her i Salen om en Forbedring eller Omordning af Retsvidneinstitutionen, egentlig ikke gik i den Retning, at denne Institution skulde koste mere, end den nu koster, men gik nærmest i den Retning at vende tilbage til den gamle Regel, at det skulde være et borgerligt Ombud, som skulde paahvile samtlige Jurisdiktionens Beboere, saaledes som det oprindelig var, og hvis man tænkte sig Reformen i denne Retning, vilde der ikke fra den Side betragtet kunne siges, at Retsvidneinstitutionen er saa dyr, at man kunde anvende de Penge, den koster eller vilde koste, naar den skulde forbedres, paa Retskriverne. Denne Betragtning vilde falde bort, hvis man tænkte sig, at denne Reform af Retsvidneinstitutionen skulde udgaa, og man gik i den af mig paapegede Retning, som flere af de Talere, der have haft Ordet, have antydet. Jeg skal, siden jeg er kommen til at berøre Retsvidnerne, bemærke, at, naar jeg i det Lovforslag, jeg har forelagt om en Straffedommer paa Frederiksberg, ikke særlig har berørt dette Spørgsmaal, er det ikke, fordi jeg mener, at Retsvidneinstitutionen skulde være i den Grad ubrugelig og domfældt, at den slet ikke længer havde nogen Værdi. Men det er, fordi jeg har ment, at det var mindre naturligt i en Lov, der kun sigtede til saadanne lokale Foranstaltninger, at berøre et Forhold, som, hvis det skulde omordnes, burde omordnes for hele Landet og ikke alene for en enkelt Jurisdiktion. Det, jeg sagde om Retsvidneinstitutionen forrige Gang, gik egentlig kun ud paa, at den ikke havde svaret til de Forventninger, man havde ved dens Indførelse. Videre gik jeg ikke, og jeg tilføiede jo, hvad jeg ogsaa fastholder i Dag, at naar den ikke har svaret til de Forventninger, er det egentlig ikke Lovgivningens Skyld, idet Lovgivningen aabner Rum til, at den kunde have udviklet sig anderledes, end den maaste har udviklet sig. Jeg skal dernæst gjøre den Bemærkning over for et Punkt, der har spillet en vis Rolle her i Debatten, nemlig den norske Ret. Jeg kan da i det Hele henholde mig til, hvad

det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 4de Valgtreds (Holch) anførte, og jeg tror slet ikke, man kan sige, at den norske Kriminalproces, som den for Dieblisset er, er noget Saadant, som det Lovforslag, her ligger for, vilde være. Men jeg skal iøvrigt blot fremhæve, at det Spørgsmaal har jo forsaavidt nu en mindre Interesse, som jo nu hele denne Lovgivning i Norge skal afløses ved den nye Lov af 1ste Juli f. U., som gaar ud paa at indføre i kriminelle Sager Rættigheder, og i det Hele et noget lignende System som det, der er foreslaaet af Processkommissionen her. Der er jo nok Forskjel, men i Henseende til det egentlig Juridisk-Teoretiske, er der dog en meget stor Lighed mellem den nu vedtagne norske Lov og vor Processlovkommissionens Forslag. Hvad selve den Lov angaar, som hviler paa Anklagegrundsaetningen, gaar den jo ikke nær saa vidt som det Lovforslag, der her foreligger; thi den norske Lov, ligesom vort Lovforslag, gaar ikke ud paa, at der skal bestilles en Defensor for den Paagjældende strax ved Underfølgelsens Begyndelse, og som skal være tilstede ved alle Forhørene; den gaar ud paa, at den Tilstalte paa egen Beforsning kan engagere en Defensor, men ikke paa, at det Ofentlige skal bestille ham en Saadan. Det bliver først Spørgsmaal om paa et senere Stadium, saa vel som med Hensyn til visse enkelte procesuelle Handlinger. Det er jo ganske klart, og derom er jeg enig med de to Talere, som have udtalt sig herom, at der er den Forskjel paa Retsudviklingen i Norge og her i Danmark, at man i Norge væsentlig i dette Punkt er bleven staaende paa Forordningen af 3die Juni 1796 og ikke har Noget, der svarer til vor Forordning af 13de Oktober 1819. Imidlertid skal jeg med Hensyn til denne Forordning af 13de Oktober 1819 bemærke, at hvorledes man end dommer om den, tror jeg ikke, man kan opfatte den som et Skridt fra den daværende Regerings Side til at hævde Embedsmandsvælden eller Sligt, det forebævede Ingen, dengang Forordningen af 13de Oktober 1819 kom ud. Det, man vilde ved denne Forordning, var egentlig kun at naae visse praktiske Diemed, navnlig større Hurtighed i de kriminelle Sagers Behandling og dernæst ogsaa større Billighed. Det var i det Hele taget i denne Periode og noget tidligere Gjenstand for Lovgivningens stadige Omfarg, Noget, som man idelig og idelig kom tilbage til, at man vilde paa enhver mulig Maade fremsthynde Behandlingen af de kriminelle Sager, hvilket jo i og for sig var et overordentlig prisværdigt og fornuftigt Diemed. Det var navnlig disse rent praktiske Betragtninger,